

Vahvuutta vanhemmuuteen – ryhmät osana perhekeskusta

Eila-Mari Väätäinen ja Johanna
Sourander 3.3.2023

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Esityksen sisältö

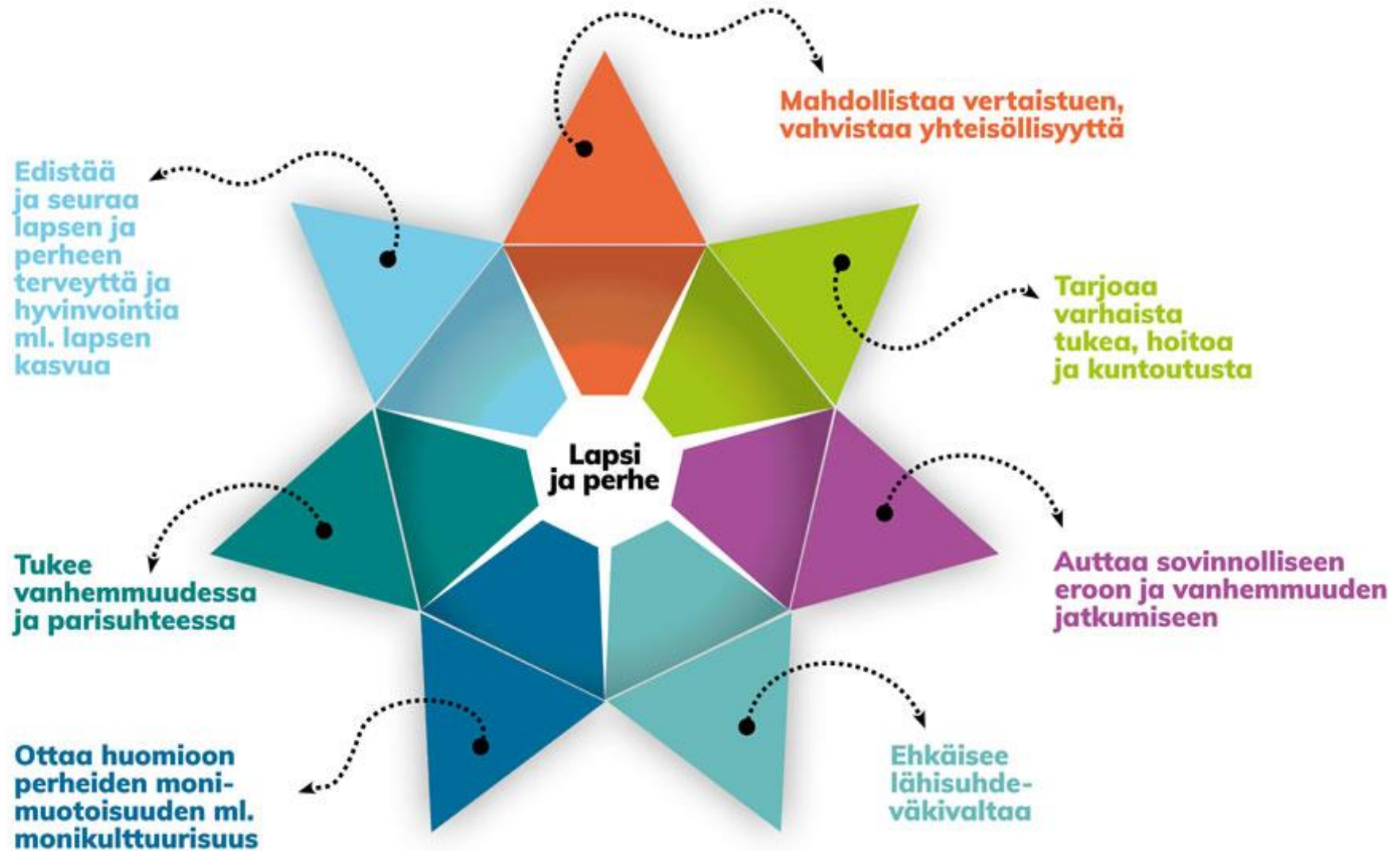
MLL:n Vahvuutta vanhemmuuteen ja Lapsi mielessä -mallit perhekeskuksissa

MLL:n Vahvuutta vanhemmuuteen ja Lapsi mielessä -mallit ja tutkimusnäyttö niiden taustalla

Perhekeskuksen tehtävät

MLL:n valtakunnallinen toiminta osana perhekeskusta

- Tukioppilastoiminta
- Nuortennetti-sivusto
- Vanhempainnetti-sivusto
- Myös Vv- ja Lm-ryhmät

- MLL:n paikallisyhdistystoiminnan toiminta-edellytyksien tuki ja ohjaus (mm. perhekahvilat)
- Nuorten- ja vanhempainnetin keskustelualustat
- Tukioppilastoiminta
- Lapsiperheiden kohtaamispaikat
- Myös Vv- ja Lm -ryhmät

- Tukihenkilötoiminta (kaverit, YMÄ, perhekummit)
- Lasten ja nuorten puhelin, chat ja kirjepalvelu
- Lasten ja nuorten ja vanhempainnetin ajanvarauschatit
- Kiusaamista kokeneiden ja kiusaamiseen osallistuneiden alakouluikäisten vanhempien verkkotukiryhmät (2022-2024)
- Vv- ja Lm -ryhmät

- Vahvuutta vanhemmuuteen – ja Lapsi mielessä -ryhmät
- Perhekahvilat
- Vanhempainpuhelin, chatit ja kirjepalvelu,
- MLL:n mediakasvatukseen ja kiusaamisen ehkäisyyn liittyvät oppitunnit ja vanhempainillat kouluissa.
- Vanhempainnettisivusto
- Ennakoiva vanhemmuuden tuki: Haluanko vanhemmaksi -verkkopalvelu

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia ml. lapsen kasvua

Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa

Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden ml. monikulttuurisuus

Mahdollistaa vertaistuen, vahvistaa yhteisöllisyyttä

Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta

Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen

Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa

Lapsi ja perhe

Esimerkkinä Pohjois-Savon hyvinvointialue

Pohjois-Savon hyvinvointialue | POSOTE20 Tulevaisuuden sote-keskus -hanke

TEHTÄVÄ 5. Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa

Vanhemmuuden tuen menetelmä **VAHVUUTTA VANHEMMUUTEEN, LAPSI MIELESSÄ**

Kenelle SI-SO-TE-JÄRJESTÖ-SRK Menetelmän käyttö vaatii koulutuksen (MLL kouluttaa)

Mitä VV -perheryhmän tavoitteena on tukea vanhemman ja lapsen myönteistä vuorovaikutussuhdetta sekä vanhempien mentalisaatiokykyä. Perheryhmä toimii hyvin perhevalmennuksen jatkeena. Perheryhmää ohjaa 2 työntekijää, perheryhmään osallistuu 4–6 perhettä. Ryhmät kokoontuvat joka toinen viikko noin 1,5–2 h kerralla, 8–12 kertaa (suljettu ryhmä). Ryhmät alkavat vauvan ollessa 3–4 kuukauden iässä. Tapaamiseen sisältyy yhteinen välipalahuuto. VV -ryhmän jatkoksi, tai kuntiin, joissa on pieni syntyvyys käy Lapsi mielessä menetelmä.

Miten Hva:lle yhteinen toimintasuunnitelma, johon palvelualueittain käyttöönoton suunnitelma: 1. Sovitaan missä perhekeskusverkoston palveluissa menetelmä otetaan käyttöön 2. Sovitaan miten ryhmät pyörivät, ketkä ohjaavat milläkin palvelualueella -> ryhmiä tarjotaan kaikille ensisynnyttäjille. Ryhmiä alkaisi säännöllisesti 4 kertaa vuodessa palvelualueittain. Otetaan käyttöön tarpeen mukaan etätoteuttavat ryhmät. 3. Määritetään palvelualueittain vastuuhenkilöt 4. Organisoidaan koulutuksia systemaattisesti palvelualueittain/hva tasoisesti 5. Sovitaan asian informoinnista osana perehdytystä.

Seuranta Menetelmän käytön seuranta voidaan tehdä seuraamalla toteutuneet ryhmäkerrat ja osallistujamäärät

Johtaminen Menetelmän johtaminen toimii poikkihallinnollisesti ja monitoimijaisesti, yhdessä sovitaan toimintojen toteuttamisesta. Esihenkilöiden tuki on tärkeä menetelmän käytön mahdollistajana.

Nykytila Menetelmä on käytössä 12 kunnassa. Menetelmäkoulutukset kattavat 14 kuntaa. (tiedot 18 kunnasta)

HUOM! Menetelmän käytön suunnittelussa tärkeää huomioida, että ryhmät ovat pääsääntöisesti ilta-aikaan ja ryhmien toteuttaminen vie paljon resursseja (huomioitava työssä).

Vv- ja Lm -ryhmät ja apuna vanhemmuuden tuessa

- Perhekeskusmallissa keskeistä on lapsilähtöisyys
- *”Lapsilähtöisyyttä vanhempien toiminnassa voidaan luonnehtia mentalisaation käsitteellä.”*
- *”Se tarkoittaa yksilön kykyä pohtia omia ja toisten ihmisten mielen sisältöjä, merkityksiä ja yhteyksiä.”*

MLL:n Vv- ja Lm -ryhmien keskeisenä tavoitteena on tukea vanhempien mentalisaatiokykyä

Miksi kannattaa panostaa vanhemman mentalisaatiokykyä vahvistavaan tukeen?

"Ryhmässä opin katsomaan maailmaa lapsen silmin."

"Huippu juttu – antaa eväitä kasville omaan vanhemmuuteen ja vahvistaa perhettä."

Vanhemman mentalisaatiokyky

- Kyky pohtia sekä lapsen että vanhemman omia kokemuksia, tunteita ja reaktioita arjen tilanteissa
- Halu ja kiinnostus kurkistaa lapsen näkyvän käyttäytymisen taakse
- Kyky ymmärtää lapsi erillisenä, ainutlaatuisena persoonana

HUOM: Vanhemman mentalisaatiokyvyn yhteydestä lapsen kehitykseen on vahvaa tieteellistä näyttöä taustalla

Mentalisaatio auttaa vuorovaikutuksessa

Miksi mentalisaatiooperustaiseen tukeen kannattaa panostaa?

Vanhempien mentalisaatiokyvyn vahvistaminen on yksi parhaimmista keinoista vaikuttaa suotuisasti lapsen kehitykseen.

Ryhmässä saatu **sosiaalinen tuki lisää vanhemman kykyä huolehtia** lapsesta, **vähentää vanhemmuuden stressiä** ja voi sitä kautta ehkäistä kaltoinkohtelua. (Slade 2006, Kontula 2013, Östberg & Hagekull 2000, Abidin 1990, Perälä ym. 2011b, Halme & Perälä 2014.)

Interventiot, joissa vahvistetaan vanhemman kykyä tunnistaa lapsen käyttäytymisen takana olevia tunteita ja motiiveja **lisäävät vanhemman sensitiivisyyttä enemmän kuin lapsen käyttäytymisen hallintaan kohdistuvat interventiot.** (Suchman, Mayes, Conti, Slade & Rounsaville, 2004).

Mentalisaatio Perhekeskuksessa

- **Vahvuutta vanhemmuuteen** -ryhmät vauvaperheille
- **Lapsi mielessä** -ryhmät alle kouluikäisten lasten perheille
- **Jututtamo**-vertaisryhmät vapaaehtoisten tai ammattilaisten ohjaamina
- **Työote** lasten ja perheiden kohtaamisessa

Ryhmiä toteutettu

Vuodesta 2011

Ennaltaehkäisevästi ja -vahvistavasti,
esimerkiksi ensimmäisen lapsen saaville
perheille

Vuodesta 2015

Kohdennetusti perheille, joilla on
erityisen tuen tarve

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Kunnissa ja järjestöissä on toteutettu ryhmiä mm.

- Perhetyön asiakkaille
- Ensikotien vanhemmille
- Perheneuvolan asiakasperheille
- Lastensuojelun asiakasperheille
- Adhd- ja asperger –lasten vanhemmille
- Adoptio- ja sijaisvanhemmille
- Perhekuntoutuksen osana

Vahvuutta vanhemmuuteen ja Lapsi mielessä -ryhmien pää tavoitteet

- Edistää lapsen ja vanhemman myönteistä vuorovaikutusta
- Vahvistaa vanhempien mentalisaatiokykyä
- Edistää vanhempien keskinäistä tukea ja verkostoja

Vahvuutta vanhemmuuteen ja Lapsi mielessä -ryhmät

- Ohjataan yhdessä (monitoimijaisen) ohjaajaparin kanssa
- 8-12 ryhmäkertaa / noin 2h
- Ryhmä alkaa pienellä iltapalalla vanhemmille ja lapsille
- **Vahvuutta vanhemmuuteen** -ryhmäkoko n. 4-6 perhettä = 12 vanhempaa ja 6 vauvaa
- **Lapsi mielessä -ryhmä** 1-7 v lasten vanhemmat tai ikäryhmänä kohdennettu.
- Jokaisella tapaamisella on tietty rakenne, tavoite ja teema

Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmän teemat

1. Olen ainutlaatuinen vauvasi Lapsi omana yksilönä	7. Minä tarvitsen sinua Samanaikainen tarvitsevuus ja omatoimisuus
2. Minä olen minä! Luonteenpiirteiden vaikutus	8. Minua itkettää ja naurattaa! Samanaikaisia ja ristiriitaisia tunteita
3. Mitä odotat minulta? Odotukset ja toiveet vaikuttavat	9. Ymmärrätkö mitä tarkoitan? Käyttäytymisen takana oleva kokemus
4. Sinun ilosi ja surusi ovat myös minun Vaikutamme toisiimme	10. Hyvässä ja pahassa, sinä olet esikuvani Vanhemman oman käyttäytymisen vaikutus
5. Joskus tunnen, että aivan pakahdun! Voimakkaiden tunteiden käsittely	11. Maailmani laajenee Oma perhe ja tukiverkosto
6. Mitähän ympärilläni tapahtuu? Arjen muutostilanteet	12. Muistellaan yhdessä menneitä tapaamisia Palautetapaaminen

Lapsi mielessä -ryhmän teemat

1. Olen ainutlaatuinen lapsesi Aloitustapaaminen	Lapsi omana yksilönä
2. Äiti! Isä! Minä tässä!	Luonteenpiirteiden vaikutus
3. Minä itte! Hui, pelottaa!	Samanaikainen omatoimisuus ja tarvitsevuus
4. Mitä odotat minulta?	Odotukset ja toiveet vaikuttavat
5. Ei! En tahdo ulos! Anna sandaalit!	Oman tahdon harjoittelu ja voimakkaiden tunteiden käsittely
6. Hyvässä ja pahassa, olet esikuvani	Vanhemman oman käyttäytymisen merkitys
7. Iloitse kanssani!	Yhteisten ilon hetkien merkitys arjessa
8. Maailmani laajenee	Oma perhe ja sen tukiverkosto

**Tutkimusnäyttö
osoittaa
perheiden
hyötyvän
mentalisaatioon
perustuvasta
tuesta**

Systemaattinen tutkimuskatsaus

- Gary Byrne , G., Murphy S., & Connon, G. 2020. Mentalization-based treatments with children and families: A systematic review of the literature.
- Tutkimuksessa oli mukana 34 tutkimusta kohdistuen lasten, nuorten ja perheiden kanssa toteutettuihin mentalisaatioon perustuviin interventioihin.
- Päätulos: tutkijat toteavat mentalisaatioon perustuvien interventioiden nostavan osallistujien mentalisaatiokykyä ja lievittävän psyykkistä stressiä.

Vertaisarvioituja julkaisuja Vv -ryhmätoiminnasta

Mentalization-based Families First Group Intervention for First-Time Parents: Parents' Perspective (2021)

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15289168.2021.1872148>

<https://www.mll.fi/artikkelit/vahvuutta-vanhemmuuteen-perheryhmamalli-on-tutkitusti-hyodyllinen/>

Mentalisaatioteoriaan perustuva Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmämalli ja vanhempien kokemuksia perheryhmästä

https://bulletin.nmi.fi/wp-content/uploads/2018/04/Bulletin-1_2016_Johanna-Sourander_Eeva-Oksanen_Anne-Viinikka.pdf

Families First: the development of a new mentalization-based group intervention for first-time parents to promote child development and family health

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25827136/>

Tuoreita julkaisuja (Vv -ryhmät ja ohjaajakoulutus)

Vahvuutta vanhemmuuteen –perheryhmämalli on tutkitusti hyödyllinen (2021)

<https://www.mll.fi/artikkelit/vahvuutta-vanhemmuuteen-perheryhmamallion-tutkitusti-hyodyllinen/>

Oksanen, Sourander & Heikkilä (2021)

<https://www.mll.fi/artikkelit/vanhempainryhman-ohjaajakoulutus-vahvistaa-mentalisaatioperustaista-tyootetta/>

Eeva Oksanen, Tuulikki Matero & Eila-Mari Väätäinen (2020)

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/345648/OsallisuudenLaht_eilla.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tutkimus: Sourander, Laakso & Kalland, 2021

Vahvuutta vanhemmuuteen –perheryhmä,
vanhempien kokemat päähyödyt:

1. Vertaistuki
2. Oman lapsen ymmärtäminen paremmin
3. Lisää näkökulmia omaan vanhemmuuteen ja suhteeseen lapsen kanssa
4. Koko perheen yhteinen juttu

MLL kouluttaa
mentalisaatiosta
säännöllisesti

Ota yhteyttä 😊

Johanna Sourander
johanna.sourander@mll.fi

Kiitos!

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN